28/06/2024

Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Β΄ ο Μυριανθέας, ο από Κυρηνείας, ο υψιπετής αετός της Κυπρίδας Εκκλησίας

/ Γνώμες

Αρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Β΄ ο Μυριανθέας, ο από Κυρηνείας, ο υψιπετής αετός της Κυπρίδας Εκκλησίας (29 Απριλίου 1870 – †28 Ιουνίου 1950)

- **Γράφει ο Χριστόδουλος Γ. Παχουλίδης, υπηρετήσας επί 55 συναπτά έτη την Ιερά Μητρόπολη Κυρηνείας. ΙΟΥΝΙΟΣ 2020.**

Την 7η και 45΄πρωινή της 28ης Ιουνίου 1950, «***της Ελληνικής Παιδείας ο χορηγός και προστάτης, της πατρίδος ο πολύαθλος στεφανίτης, το υψηλόν προπύργιον του Ορθοδόξου παρ' ημίν Πληρώματος (…) και κλεινός ημών Εθνάρχης ΜΑΚΑΡΙΟΣ Β***

΄, (ο από Κυρηνείας, ο Μυριανθέας) ***έπεσε την μόρσιμον του θανάτου πτώσιν (*** …).» (**απόσπασμα από τον επικήδειο λόγο πού εκφώνησε ο τότε Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος. Ίδε άπαντα Αρχεπ. Μακαρίου Γ΄ τομ. Α΄σελ. 57-59, Λευωσία 1991).**

Ο αοίδιμος Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β΄, κατά κόσμο Μιχαήλ, γεννήθηκε στις 29 Απριλίου 1870, «**εις του Βαπτιστού Προδρόμου το ομώνυμο χωριό**», το πιο ψηλά ευρισκόμενο χωριό της, Κύπρου, τον Πρόδρομο Μαραθάσας, κάτω απ' τις χιονοσκεπείς πευκόφυτες κορφές του Κυπριακού Ολύμπου. Πατέρας του ο Χαράλαμπος Παπαϊωάννου και μητέρα του η Δέσποινα Παπαμάρκου. Ήταν το $6^{ο}$ κατά σειράν παιδί τους. Ανατράφηκε «**εν παιδείᾳ και νουθεσίᾳ Κυρίου**» και τα πρώτα έμαθε γράμματα «**παρά τους πόδας των ευσεβών πάππων του Παπαϊωάννη και Παπαμάρκου**». **Ακολούθως, οδηγούμενος από τον θείο του, τότε διάκονο και μετέπειτα Μητροπολίτη Κυρηνείας, Μητροπολίτη Κιτίου και μετέπειτα Αρχιεπίσκοπο Κύπρου Κύριλλο Β, (γνωστόν ως Κυριλλάτσο), έφθασε στη Λευκωσία και φοίτησε στην εκεί Ελληνική Σχολή, το γνωστό σήμερα Παγκύπριο Γυμνάσιο.**

Το 1895, «**επεπόθησεν η ψυχή του επί τας αυλάς του Κυρίου**» (**Ψαλμ. 83-2**). Πόθησε, κλήθηκε, δέχθηκε και έλαβε τον πρώτο της Ιεροσύνης βαθμό. Χειροτονήθηκε Διάκονος. Φύσει φιλομαθής, βοηθούμενος και από τον θείο του Κύριλλο, μετέβη «**στη Βασιλίδα των Πόλεων**», στην Κωνσταντινούπολη και εκεί, κάτω από τις πτέρυγες του Οικουμενικού Πατριαρχείου, σπούδασε στη Μεγάλη του Γένους Σχολή και στη Θεολογική Σχολή της Χάλκης. Το 1900, «ως έλαφος, διψώσα επί τάς πηγάς τῶν υδάτων» (ψαλμ.41.1), μετέβη στο «Κλεινόν Άστυ», στην Αθήνα, για να λάβει τις Θεολογίας τις γνώσεις, από την εκεί Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών. Όμως δεν αρκέσθηκε εκεί, θέλησε να μεταβεί και πιο πέρα, να μάθει, όσον το δυνατό περισσότερα, για να προσφέρει στην πατρίδα του, όταν θα επέστρεφε σ' αυτήν, για την προκοπή της και για την ελευθερία της. Πρώτος του σταθμός, το 1905 η Γενεύη και ακολούθως η Οξφόρδη, όπου παρακολούθησε επί διετία θεολογικά μαθήματα και καταρτίστηκε καλύτερα, όσον ήταν δυνατόν στη Θεολογική επιστήμη, αλλά και στην Αγγλική γλώσσα.

Το 1908 επέστρεψε στην Κύπρο Κύπρου. Διορίστηκε από τον θείο του Κύριλλο, τότε Μητροπολίτη Κιτίου, Ιεροκήρυκας και Καθηγητής των θρησκευτικών, στα εκπαιδευτήρια Λάρνακας, όπου πρόσφερε τα μέγιστα.

Το 1911 κλήθηκε από τον Πατριάρχη Αλεξανδρείας Φώτιο, να προσφέρει τις υπηρεσίες του στην Εκκλησία του Αγίου Μάρκου, στο πατριαρχείο Αλεξανδρείας. Εκεί χειροτονήθηκε σε Πρεσβύτερο και προχειρίστηκε σε Αρχιμανδρίτη. Μεγάλη και ανεκτίμητη και εκεί η προσφορά του.

Το 1912, όταν ξέσπασε ο Α΄ Βαλκανικός Πόλεμος, (Ελλάδα-Σερβία-Μαυροβούνιο-Βουλγαρία, ενάντια στην Οθωμανική Τουρκία), ο ελληνολάτρης Μακάριος Μυριανθέας, από την Αλεξάνδρεια που βρισκόταν, άκουσε τη φωνή της μεγάλης Μάνας, της Ελλάδας, που καλούσε τα παιδιά της να τρέξουν στον τιτάνιο αγώνα για απολύτρωση αλύτρωτων αδελφών και δεν μπορούσε να μείνει αμέτοχος. Έτρεξε πρώτος ανάμεσα στους πρώτους και εντάχθηκε εθελοντής στις τάξεις του Ελληνικού Στρατού και υπηρέτησε ω εμψυχωτής στρατιωτικός Ιερέας στη φρενήρη νικηφόρα πορεία του, ευρισκόμενος πάντοτε, πρώτος στον κίνδυνο, στα προπορευόμενα Τμήματα. Για τούτο η Ελληνική Πατρίδα με διαταγή του Στρατηλάτη Βασιλέως Κωνσταντίνου και του Πρωθυπουργού Ελευθερίου Βενιζέλου, με παράσημα ανδρείας κόσμησε τα γεραρά στήθη του.

Το 1915 δαφνοστεφής επέστρεψε στην Κύπρο, μετά την εθελούσια προσφορά του στους Βαλκανικούς πολέμους, για ελευθερία αλύτρωτων αδελφών. Αναλαμβάνει αμέσως καθήκοντα Ιεροκήρυκα της Ιεράς Αρχιεπισκοπής και Γραμματέα της Ιεράς Συνόδου. Η ευρεία μόρφωσή του, ο ακέραιος χαρακτήρας του και το ανεπίληπτο του βίου του εκτιμήθηκαν και ο κατά Κυρήνειαν λαός του Θεού στις 20 Μαρτίου 1917, τον ανέδειξε Ποιμενάρχη του και στήριξε σ’ αυτόν τις ελπίδες του για περαιτέρω θρησκευτική και εθνική ανάταση του φρονήματός του.

Ως Μητροπολίτης Κυρηνείας ο Μακάριος Μυριανθέας επάξια υπηρέτησε τον Μητροπολιτικό Θρόνο Κυρηνείας και κινούμενος με ένθεο ζήλο και πραγματική φιλοπατρία, επί τριάκοντα έτη, έστω και αν τα μισά τα έζησε στην εξορία, τον λάμπρυνε και τον έκανε περίβλεπτο. Μερίμνησε από τα πρώτα βήματα της Αρχιερατείας του για ίδρυση Ανωτέρων Ελληνικών Σχολών σε όλα τα διαμερίσματα της φτωχή Μητροπολιτικής του επαρχίας. Γράφει περί τούτου στο βιβλίο του, «**Παγκύπριο Λεύκωμα**» ο Δημόφων Ενωτιάδης: « …**Διακρίνεται διά τον ζήλον προς τα πάτρια και διά το φιλόμουσον αυτού, ούτινος δείγματα είναι τα κατά την περιφέρειαν Κυρηνείας ιδρυθέντα Ανώτερα Σχολεία, εις α προέρχεται αρωγός εκ τε της Μητροπόλεως και του ατομικού αυτού ταμείου**».

Σθεναρός αγωνιστής και φλογερός κήρυκας του θείου λόγου, όπως ήταν, υπηρέτησε με ένθεο ζήλο την Εκκλησία, τη δούλη ιδιαίτερή του πατρίδα, το δίκαιο και την ηθική. Ως εθνικός ηγέτης υπήρξε πρότυπο τιμίου, αγνού και ειλικρινούς

αγωνιστή. Απεχθανόταν τους συμβιβασμούς και σε μια και μόνη λύση του προβλήματος της Κύπρου απέβλεπε: Την ένωσή της με τη Μάνα Ελλάδα. Κοινωνικός αναμορφωτής, έδωσε εκκλησιαστική και μοναστηριακή γη στο κράτος, με συμβολικό ενοίκιο, για δημιουργία γεωργικών φυτωρίων στον Πρόδρομο (Τρικουκκιά), στη Γαλάτα (Παναγία Ποδίθου) και στη Μόρφου (Αγίου Μάμαντος), για να αναπτυχθεί η δενδροκαλλιέργεια, όχι μόνο των αγροτών για εξυπηρέτηση της δικής του Μητροπολιτικής περιφέρειας, αλλά και ολόκληρης της Κύπρου.

Μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, όταν η Ελλάδα βρισκόταν αιμάσσουσα, μετά από αιματηρούς δεκάχρονους πολέμους, ο Μακάριος Μυριανθέας, τότε Μητροπολίτρης Κυρηνείας, για να συμβάλει και αυτός, στο κατά δύναμη, στην ενίσχυση της πολεμικής μηχανής της, διεξήγαγε εράνους επί διετία (1926-1928), σε ολόκληρη τη Μητροπολιτική του επαρχία, από την ανατολική άκρη της, από της Καλογραίας τα μέρη, μέχρι τη δυτική, του Μοσφλιού Τηλλυρίας, κατά τους οποίους γενναιόδωρα προσέφερε το ποίμνιό του, από το υστέρημά του ακόμη, για τον ιερό και εθνικό αυτό σκοπό. Προσέφερε και ο ίδιος σεβαστό ποσό, (τον μισθό του πέντε χρόνων),ως και η Μητρόπολις Κυρηνείας, οι ιεροί ναοί και τα μοναστήρια της και το εισπραχθέν ποσό των δύο χιλιάδων οκτακοσίων λιρών, στάλθηκε στο Υπουργείο Άμυνας της Ελλάδας για αγορά ενός πολεμικού αεροπλάνου, όπλου πανάκριβου και πολύτιμου για την εποχή. Το αεροπλάνο αγοράστηκε και τιμητικά πήρε το όνομα «ΚΥΡΗΝΕΙΑ». Χαρακτηριστικοί είναι οι στίχοι του τότε ποιητή Ι. Π. Περδίου, που αποθανάτισε τούτο το γεγονός: « ***Με το ράσο της Κερύνειας που φουσκώνει στον αγέρα και με του λαού τη φλόγα που την Κύπρο πυρπολεί, δώσαμε το πρώτο δώρο στη χρυσή μας τη Μητέρα κι' είθε πρώτο να μας φέρει το δικό της το φιλί*».**

Η πατριωτική δράση του Μακαρίου Μυριανθέα συνδέθηκε με την εθνική εξέγερση του 1931, ως ένας εκ των κυριότερων πρωταγωνιστών. Για τη δράση του αυτή εξορίστηκε από τους Άγγλους δυνάστες, (από 26ης Οκτωβρίου 1931) στην Αγγλία. Επειδή δε ως εθελοντής πολεμιστής στον Ελληνικό Στρατό απέκτησε την ελληνική ιθαγένεια, του επέτρεψαν και μετέβη στην Ελλάδα. «Εκεί Λειτουργούσε εις μίαν παλαιικήν εκκλησούλα, στους πρόποδας της Ακροπόλεως, τους Αγίους Αναργύρους, Μετόχι του Παναγίου Τάφου. Διέμενε σε μίαν μικρήν κατοικίαν στο Παγκράτι, (Αθηνών), ζών, αναπνέων, κινούμενος και εργαζόμενος, μόνον διά την Κύπρο του. Ο κόσμος της συνοικίας ελάτρευε τον «Δεσπότην της Κύπρου», ο οποίος είχεν αποβή στοργικός πατήρ των πτωχών και πασχόντων, όπως και των κατοίκων του Παγκρατίου(...). Τίμιος, συνεπής και αδέκαστος όπως ήταν, επιβλήθηκε παντού από της πρώτης στιγμής. Ο «Δεσπότης της Κύπρου» είχεν αποβή προσωπικότης. Τα Υπουργεία των εδέχοντο χωρίς διατυπώσεις. Οι

εκκλησιαστικοί κύκλοι τον περιέβαλλον με ανυπόκριτον σεβασμόν. Γνωστά ήταν και τα αισθήματα του Βασιλέως Γεωργίου Β΄ έναντί του. Ουχί σπανίως ο Βασιλεύς τον εδέχετο εις τα ανάκτορα, συνομιλών μαζί του ως πρός στενόν φίλον...»(**Φρίξου Βράχα, Περιοδικό Ελληνική Κύπρος τόμος 1950, ό.π.π. σελ. 204).**

Εκεί τον βρήκε η Ιταλική επίθεση κατά της Ελλάδας το 1940. Μαζί με τον συνεξόριστό του Σάββα Λοϊζίδη, συνεγείρουν τους Κυπρίους και ιδίως τους φοιτητές για να καταταγούν εθελοντές, στις τάξεις του Ελληνικού Στρατού. «...Ο παλαιός πολεμιστής ξυπνά μέσα του(...) . Με ανείπωτη περηφάνια και με χαρά βλέπει τα Ελληνόπουλα της Κύπρου ενδεδυμένα την τιμημένη στολή του Έλληνα φαντάρου.(...). Η κατοχή της Μάνας Ελλάδας του κόβει τα φτερά. Αλησμόνητα θα μείνουν τα κηρύγματά του στις ακολουθίες της Μ. Εβδομάδας του 1941 στην εκκλησούλα των Αγίων Αναργύρων, που του άρεσε να εκκλησιάζεται και να κηρύττει.(...) Οι κατακτητές νομίζουν, ότι τώρα μπορούν να εκμεταλλευτούν τη δυστυχία του και του προτείνουν λάβει μέρος στην κατά της Βρετανίας Γερμανική προπαγάνδα . Όμως ο Μακάριος προτιμά να λιμοκτονήσει παρά να δεχθεί το παραμικρό από τους κατακτητές της αγαπημένης του Ελλάδας.(...) Ό, τι του στέλλουν βοήθεια στενοί φίλοι και συνεργάτες, το επιστρέφει για να δοθεί σε λιμοκτονούσες οικογένειες της γειτονιάς, κυρίως σε μικρά παιδιά. Τίποτα δεν δέχεται για τον εαυτό του. Όμως ο οργανισμός του λυγίζει και μια τραγική μέρα, ο Ερυθρός Σταυρός τον μαζεύει λιπόθυμο από το πεζοδρόμιο και τον μεταφέρει στο Ασκληπιείο Βούλας, στο οποίο κρατήθηκε μέχρι της απελευθέρωσης της Ελλάδας. Τότε ο θαλερός γέρων ανευρίσκει ως εκ θαύματος τον εαυτό και τα ενδιαφέροντά του, κυρίως για το εθνικό θέμα της Κύπρου, για να της δοθεί το δικαίωμα της αυτοδιάθεσης(...). (**Περιοδικό Ελληνική Κύπρος, ό.π.π., τόμος 1950, σελ. 204-2050)**.

«Οι Άγγλοι εκμεταλλευόμενοι τα εθνικά αισθήματα των Ελληνοκυπρίων, τους είχαν καλέσει κατά τον Β΄ Παγκόσμιο πόλεμο να καταταγούν στον Αγγλικό Στρατό για να πολεμήσουν για την Ελλάδα, για την ελευθερία. Όμως αν και κατατάγηκαν 25.000 περίπου, στο Αγγλικό Σύνταγμα, στο τέλος του πολέμου αυτού, οι Ελληνοκύπριοι είδαν τις ελπίδες τους να διαψεύδονται. Τη μόνη χειρονομία που δέχθηκαν να κάνουν για την Κύπρο οι Άγγλοι ήταν να άρουν κατά τον Δεκέμβριο του 1946, τα διατάγματα εξορίας των ζώντων εξόριστων του 1931. Οι ευρισκόμενοι στην Ελλάδα εξόριστοι, τότε, με επικεφαλής τον Μητροπολίτη Κυρηνείας Μακάριο Μυριανθέα, επέβησαν στο Ατμόπλοιο «Κορίνθια» και επέστρεψαν στην Κύπρο.

Με τον επελθόντα αιφνίδιο θάνατο Αρχιεπισκόπου Λεοντίου, (26 Ιουνίου 1947), ο Κυρηνείας Μακάριος ανέλαβε καθήκοντα Τοποτηρητή του Αρχιεπισκοπικού

Θρόνου και έπραξε πάντα τα διατεταγμένα για εκλογή νέου της Κύπρου Αρχιεπισκόπου. Γενομένων πάντων κατά τάξη, και σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη της Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κύπρου, την 24η Δεκεμβρίου 1947, εξελέγη ο ίδιος ομόφωνα Αρχιεπίσκοπος και ενθρονίστηκε την ίδια ημέρα στον Καθεδρικό ιερό ναό Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Λευκωσία, υπό των συναποτελούντων την Ιερά Σύνοδο της Αγιωτάτης Εκκλησίας της Κύπρου, Σεβ. Μητροπολιτών Περγάμου Αδαμαντίου και Σάρδεων Μαξίμου, οι οποίοι με παράκληση της Εκκλησίας της Κύπρου προς το Οικουμενικό Πατριαρχείο στάλθηκαν προς τούτο για να συγκροτηθεί Ιερά Σύνοδος, σύμφωνα με τον Καταστατικό Χάρτη της Εκκλησίας Κύπρου, γιατί τότε μόνον ένας Αρχιερέας βρισκόταν εν ζωή στην Κύπρο, ο Κυρηνείας Μακάριος.

Τα κύρια σημεία που τόνισε στον ενθρονιστήριο λόγο του ο νέος Αρχιεπίσκοπος ήταν: Η ανύψωση της πνευματικής θέσεως του κλήρου, ώστε να είναι άξιος της αποστολής του. Κατά λέξη τόνισε: «...**Έχομεν ανάγκην κλήρου εκπαιδεύτου και ιεροπρεπούς, σεμνοβίου και πειθαρχικού, λόγω και έργω. Η άρσις της διαιρέσεως εν τω λαώ, ην επέφερεν ο μισόκαλος και η πρυτάνευσις της ειρήνης, της ομονοίας καιτης αγάπης εν αυτώ**...). Η πύκνωση του θείου κηρύγματος. Η ίδρυση και ενίσχυση Κατηχητικών Σχολείων και θρησκευτικών σωματείων, η υποστήριξη και εξάπλωση του θρησκευτικού τύπου, και η πληρεστέρα οργάνωση και άσκηση της φιλανθρωπίας. Διατράνωσε δε, ότι η ενίσχυση της εθνικής παιδείας θα ήταν ο αέναος πόθος της ζωής του. Για το εθνικό θέμα της δούλης πατρίδας του Κύπρου, διακήρυξε, ότι θα αγωνίζεται πάση δυνάμει και πάση θυσία για την ένωση και μόνον την ένωση με την φιλτάτη μητέρα Ελλάδα. Στο τέλος δήλωσε κατά λέξη: « **Εάν επιλάθομαί σου, Ελλάς, επιλησθείη η δεξιά μου, κολληθείη η γλάσσα μου το λάρυγγί μου, εάν μη σου μνησθώ, εάν μη προανατάξωμαι την Ένωσιν, ως εν αρχή της ευφροσύνης μου**». (**Παράφραση 136 Ψαλμ. Περιοδικό Απόστολος Βαρνάβας, τόμος 1947, σελ.224-228**).

Στις 5 Φεβρουαρίου 1948, εξαπέλυσε προς τον Κυπριακό Ελληνισμό **παραινετικήν εγκύκλιον** για ανάδειξη ειδικών αντιπροσώπων προς πλήρωση των τριών χηρευόντων Μητροπολιτικών Θρόνων, Πάφου, Κιτίου και Κυρηνείας. Τόνιζε: « **Είναι ανάγκη επιτακτική, όπως οι χηρεύοντες Μητροπολιτικοί Θρόνοι πληρωθώνσιν δι' όντως αξίων κληρικών, παιδεία και ήθει κεκοσμημένων, πιστών στρατιωτών του Χριστού, υπό θρησκευτικών και εθνικών αρχών διαπνεομένων**...». (**Περιοδικό Απ. Βαρνάβας, τεύχος Φεβρουαρίου 1948, σελ.20**»

Οι εκλεγέντες και χειροτονηθέντες νέοι Αρχιερείς, στην παρουσία και των Σεβ.

Μητροπολιτών Σάρδεων Μάξιμου και Περγάμου Αδαμάντιου, ήσαν: **Πάφου Κλεόπας, Κιτίου Μακάριος και Κυρηνείας Κυπριανός**. Μετά ταύτα. στις 5 Σεπτεμβρίου 1948, με υπόδειξή του, η Ιερά Σύνοδος εξέλεξε βοηθό του τον Αρχιμανδρίτη Γεννάδιο Μαχαιριώτη και τον χειροτόνησε σε Επίσκοπο με τον τίτλο: «**Χωρεπίσκοπος Σαλαμίνος Γεννάδιος**».

Την 3η Οκτωβρίου 1948, με δική του πρωτοβουλία συγκροτήθηκε στη Λευκωσία ένα ογκώδες συλλαλητήριο για καταδίκη της κρατούσης Δύναμης, για την άρνησή της να δεχθεί το δίκαιο αίτημα του Κυπριακού Ελληνισμού για Αυτοδιάθεση-΄Ενωση. Σε προσφώνησή του προς το συλλαλητήριο αυτό, ο μαρτυρικός της Κύπρου Εθνάρχης Μακάριος Β΄ είπε μεταξύ άλλων : «**…Το επ' εμέ και εις τας δυσμάς του επιγείου μου βίου ευρισκόμενος, δεν παύω να ικετεύω τον Πανάγαθον Θεόν, όπως πρίν κλείσω τους οφθαλμούς μου, μοι παράσχῃ την υπερτάτην ευτυχίαν να ίδω ελευθέραν τήν πατρίδα μου,(…). Αλλ' εάν αι ανεξερεύνητοι βουλαί του Υψίστου με καλέσουν εις την ατελεύτητον ζωήν ενωρίτερον, μίαν και προς πάντας υμάς αφήνω υποθήκην, την οποίαν και εξορκίζω πάντας υμάς να τηρήρητε: Να παραμείνητε πιστοί εις τον Θεόν και εις τήν Ελλάδα, με μοναδικόν και αναλοίωτον σύνθημα, τήν ένωσιν και μόνον την ένωσιν**…». **(Περιοδικό Ελληνική Κύπρος, ό.π.π. τόμος 1950,σελ. 208)**

Στις 11 Ιουνίου 1949, ενώπιο τη Ιεράς Συνόδου, παρουσία του Προξένου της Ελλάδας και πλήθος κόσμου, κληρικών και λαϊκών, έθεσε τον θεμέλιο λίθο της Ιερατικής Σχολής « Απόστολος Βαρνάβας», σε κτήμα της Ιεράς Βασιλικής και Σταυροπηγιακής Μονής Κύκκου, δίπλα από το Μετόχι της του Αγίου Προκοπίου, στη Λευκωσία. Τα εγκαίνια της Σχολής αυτής τελέστηκαν στις 16 Απριλίου 1950. Την πρώτη εφορεία την αποτελούσαν: Μητροπολίτης Κυρηνείας Κυπριανός, Πρόεδρος. Ηγούμενος Κύκκου Χρυσόστομος, Αντιπρόεδρος. Αρχιμανδρίτης Ιππόλυτος Μιχαηλίδης, Γραμματέας. Κωσταντίνος Σπυριδάκις, Γυμνάσιάρχης και Θεόκλητος Σοφοκλέους, Γενικός Υπεύθυνος του Παγκυπρίου Γυμνασίου, Μέλη. Πρώτος Διευθυντής της διορίστηκε ένας εξαίρετος κληρικός, ο Πανοσιολογιώτος Αρχιμανδρίτης π. Διονύσιος Χαραλάμπους, εξ Ελλάδος.

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β, πρωτοστάτησε για διενέργεια εράνων προς ανακούφιση των επτακοσίων χιλιάδων θυμάτων του συμμοριτισμού στην Ελλάδα, ως και των ανταρτοπλήκτων αιδιών της Ελλάδας και ο φιλόπατρις Κυπριακός Ελληνισμός ανταποκρίθηκε υπέρ πάσα προσδοκία στους εράνους αυτούς.

Την 8η Νοεμβρίου 1949, ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος Β΄ μαζί με τα λοιπά Μέλη της Ιεράς Συνόδου εξέδωσαν προς τον Κυπριακό λαό την ιστορική εγκύκλιο « **Περί της διενεργείας Παγκυπρίου υπέρ της Ενώσεως Δημοψηφίσματος**» τό

οποίο διενεργήθηκε από της 15ης μέχρι της 22ας Ιανουαρίου 1950 και κατέδειξε τον ομόφωνο, και αγνό και έμμονο πόθο του Κυπριακού Ελληνισμού για ελευθερία και αποκατάστασή του, **που δεν ήταν άλλη από την ένωσή του με την αιώνια και αθάνατη Ελλάδα.**

Συγκινητική υπήρξε η στιγμή εκεί στον Καθεδρικό ιερό ναό του Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στη Λευκωσία, όπου ο πολιός της Κύπρου Εθνάρχης Μακάριος Β΄ μετά από μια κατανυκτική σύντομη δέηση, γονάτισε ενώπιο της εικόνας του Σωτήρος Χριστού, προσευχήθηκε για λίγο σιωπηλά, σηκώθηκε και αφού την ασπάσθηκε, με σταθερή φωνή είπε εις ευήκοο πάντων: « Έλα Θεέ μου και η ώρα σου η καλή». Έκανε τον σταυρό του και πρώτος υπέγραψε τις δέλτους του Ενωτικού Δημοψηφίσματος. Με αυτό τον παλμό και με αυτή την προς τον Θεό πίστη, υπέγραψε σ' όλους τους ναούς της Κύπρου, ο Κυπριακός Ελληνισμός ψάλλοντας τον εθνικό ύμνο και παρά τις απειλές και πιέσεις των Άγγλων, κυρίως προς τους Δημοσίους Υπαλλήλους, Αστυνομικούς και Δασκάλου, το αποτέλεσμα του Δημοψηφίσματος ήταν πέραν του 95% υπέρ της ένωσης της Κύπρου με την Ελλάδα.

Οι συνεχείς αγώνες και φροντίδες του και οι κατά τη διάρκεια της μακράς εξορίας του στερήσεις και κακουχίες, υπέσκαψαν σοβαρά την υγεία του γεραρού Πρωθιεράρχη της Κύπριδας Εκκλησίας και από αρχές Ιουνίου 1950 καθηλώθηκε στο κρεβάτι του πόνου. Λίγο προ του θανάτου του, αισθάνθηκε μεγάλη χαρά όταν του έγινε το Άγιο Ευχέλαιο και κοινώνησε των Αχράντων Μυστηρίων. Με ηρεμία δικαίου επαναλάμβανε: «**Είμαι έτοιμος Κύριε**», και την 7:55 πρωινή της 28ης Ιουνίου 1950 «**έπεσεν ο βαθύρριζος δρυς».** Ήρεμος και γαλήνιος εγκατέλειψε τα γήινα, χωρίς να ευτυχήσει να δει εκείνο για το οποίο εργάστηκε μέχρι της τελευταίας του πνοής, πραγματοποιούμενο.

Αναγγέλουσα τον θάνατό του η εφημερίδα «Ελευθερία» της 29ης Ιουνίου 1950, μεταξύ άλλων έγραψε: «...Σήμερον κατώδυνος ο Κυπριακός λαός συνοδεύει εις την τελευταίαν του κατοικίαν τον Σεπτόν Πρωθιεράρχη και Εθνάρχη Μακάριον, τον άκαμπτον αγωνιστήν της πίστεως και της πατρίδος, δια τον οποίον δικαιώτατα μπορεί να λεχθή, ότι δεν παρέδωκε το πνεύμα επί της κλίνης, αλλ' επί της Εθνικοθρησκευτικής επάλξεως, την οποία ο άπειρος πατριωτισμός του την είχε καταστήσει απροσμάχητον και εις τας κατά μέτωπον και εις τας διά των πλαγίων οδών επιθέσεις (...).

Ο βοηθός Επίσκοπός του Χωρεπίσκοπος Σαλαμῖνος Γεννάδιος, στον επικήδειό του, μεταξύ άλλων είπε: «Πενθεί σήμερον η στρατευομένη Εκκλησία τον Πρωθιεράρχην αυτής, τον δόκιμον εργάτην του αμπελώνος του Κυρίου, τον ακριβή των κανόνων και των παραδώσεων φύλακα. Πενθεί ο ορθόδοξος χριστιανικός λαός

τον πνευματικόν αυτού πατέρα, τον οδηγόν και πρόμαχον και ακατάβλητον αγωνιστήν των εθνικών δικαίων, τον εμπνευστήν αυτού εις κάθε μεγαλειώδη επιδίωξιν. Πενθεί τον αναντικατάστατον πηδαλιούχον του, το υψηλόν σύμβολον ιδέας καί κατευθύνσεως αυτού...» (**Χριστόφορος Σ. Καδή, ΒΑΔΙΖΕΙΝ ΣΤΑΘΕΡΩΣ, σελ. 234, Λευκωσία 2010**),

Δίκαια στον επικήδειό του, ο τότε Μητροπολίτης Κιτίου Μακάριος και μετέπειτα διάδοχός του στον Αρχιεπισκοπικό Θρόνο Μακάριος Γ΄ σε ένα εμπεριστατωμένο επικήδειο λόγο του, μεταξύ πολλών αλλων είπε: «...Σύμπασα η Κύπρος οδυρομένη και στενάζουσα κλαίει και θρηνεί, **ότι** « **Ηγούμενος μέγας πέπτωκεν εν τη ημέρα ταύτη (...) και συνήχθει πας λαός του κλαύσαι αυτόν**» (...). **Επιχειρών να επαινέσω Αυτού τας αρετάς, τούτο μόνον λέγω: Μακάριον επαινών, αρετήν επαινέσωμαι καί αρετήν επαινών, Μακάριον επαινέσομαι...».**

Τεράστια η προσφορά του Μακαρίου Β΄ προς τη Ορθόδοξη πίστη, την Ελληνική Παιδεία, την ανύψωση του εθνικού φρονήματος του λαού, την ανάπτυξη της γεωργίας και δενδροκαλλιέργειας, τόσο στη Μητροπολιτική επαρχία Κερύνειας, όσο και σ' ολόκληρη την Κύπρο. Η ηθικοποίηση γενικά της κοινωνίας, η θέληση για αγώνα για αποτίναξη του Αγγλικού ζυγού και η ενσωμάτωση της με τη Μανα Ελλάδα, ο αέναος πόθος του, που κυριαρχούσε διαρκώς στη σκέψη του, όπως και η βοήθεια προς κάθε πάσχοντα και έχοντα ανάγκη βοηθείας άνθρωπο. Δίκαια ένας Ελλαδίτης ερευνητής και συγγραφέας, ο Βασίλειος Γ. Σταθάκης τον παρουσιάζει ότι είναι «***μια από τις τέσσαρες μεγαλύτερες μορφές της Ορθοδοξίας και του Έθνους, κατά τον 20^{ο} αιώνα***».

Χρέος επιβεβλημένο του Κυπριακού Ελληνισμού και ιδιαίτερα των προερχομένων από τη Μητροπολιτική επαρχία Κυρηνείας είναι, να μνημονεύουν στην ψυχή τους και τιμούν πάντοτε τον αείμνηστο Αρχιεπίσκοπο Μακάριο τον Β΄ γιατί αυτός είναι αγλάϊσμα και κλέος για τη Μητροπολιτική επαρχία Κυρηνείας, για την Εκκλησία της Κύπρου, για ολόκληρη την Ορθοδοξία. Μικρόψυχοι είναι όσοι πράττουν το αντίθετο.

Του μεγάλου και έμπειρου οιακοστρόφου της Εκκλησιαστικής της Κύπρου *ολκάδος*, ***του Αρχιεπίσκοπο Μακάριο Β΄, τον από Κυρηνείας, αιωνία ας είναι η μνήμη.***